

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 5. Vtrùm Deus extra Mundum vniuersum sit præsens in toto illo
spatio locali, quod imaginarium appellant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

ram quæft. 1. Effe autem Deum in locis per fuam substantiam intimè præfentem, id ipsum, & non aliud, est, esse in illis repletivè quafi formaliter. Vbi obiter nota, Deum non replere loca ficuti corpora, obftando, ne corpora alia capiantur ab illis; sed ita replere, vt simul cum Deo, quo plena funt, possint loca quilibet alia entia, vtpote cum Deo penetrabilia, in fe capere.

79 Quintò infero cum Recupit, vbi supra num. 6. loca realia etiam dici esse in Deo, quo sensu cætera quæque res in Deo esse dicuntur, iuxta dicta à nobis supra quæft. 2. proposit. 3. quatenus scilicet illa ab immenfitate Dei localiter circumplectuntur, & continentur. Quocirca Pet. Damian. epist. 4. cap. 6. de Deo dicit, *In se omnia continet loca.* Hilar. lib. 1. de Trinit. *Nullus sine Deo locus; neque ullus non in Deo.* Nouat. de Trinit. cap. 25. *In quo omnis locus est.* Et Theophil. Antioch. lib. 2. ad Ant. dixit, *Deum esse omnium locum.*

80 Sextò infero difcrimen, quod reperitur inter modum effendi in loco reali, quem Deus habet, & quem habet creatura. Hæc enim, quando corporea, & extensa est, ita est in loco, vt fingula partes eius fingulis partibus capedinis loci correfpondeant; quando verò est fpirituafis, & inextensa, vt Angelus, ita est in loco, vt tota correfpondeat integræ capedini loci, & tota fingulis partibus eius, vtraque tamen ita terminata est à loco, circumfcripta, vel defnita, vt extra illum non egrediatur. Quo fit, vt tam in sensu prioris, quam in sensu posterioris propositionis veniat dicenda illa verè esse in loco. At Deus ita est in loco, vt totus in toto, & totus in fingulis eius partibus fit, in quo à creaturâ corporeâ differt, & conuenit cum fpirituafis. Differt verò ab vtraque, quod non est terminatus, nec circumfcriptus, nec defnitus loco; sed extra ipsum protensus. Eoque iure in sensu prioris propositionis verè negatur esse in loco; tamen verè affirmetur esse in loco in sensu posterioris.

QVÆSTIO V.

Vtrum Deus extra Mundum vniuersum fit præfens in toto illo spatio locali, quod imaginarium appellant.

81 **S**uppono primò tanquam certum, extra totum omnino Mundum, extraque vniuersa entia creata, atque contenta in illo concipere nos sine imaginari vastitatem quamdam, siue capedinem, in infinitum circumquaque diffusam adinstar cuiusdam magnitudinis extensa circumquaque infinite, siue absque vilo limite, & termino, ab omni ente permeabilis, seu penetrabilis, atque æternaliter, & immobiliter existentis. Quæ id circo spatium imaginarium circumquaque infinitum dicitur; quia prout à nobis concipitur reipsa non est. Pariterque, si Dens anihilaret omnia entia, quæ existunt intra superficiem concavam firmamenti, vastitas illa, siue intercapedo, quæ à nobis conciperetur adinstar cuiusdam rotundæ magnitudinis, siue extensionis intra superficiem ipsam relictæ, spatium diceretur ima-

ginarium, finitum tamen, & terminatum ipsamet superficie.

82 Suppono secundò, id, quod spatium imaginarium dicitur, & à nobis per speciem cuiusdam magnitudinis localiter extensa modo dicto concipitur, in possibilitate, seu quiditate reali, & verè præfentiarum localium verorum entium circumquaque extensarum, vnus ve præfentia localis ex eis compositæ circumquaque extensa consistere reipsa, & independentè à conceptione nostra. Quæ subinde præfentia localis possibilitas, siue quiditas capacitas quædam realis talium entium venit dicenda; non quidem realitate existentia, sed essentia, seu quiditatis, seu possibilitatis: spatiumque locale reale pariter nuncupari potest, & solet, realitate scilicet non existentia, sed essentia, seu quiditatis. Estque nobis, prout illud concipimus, mensura, qua metimur, & respectivè ad quam dignoscimus præfentias, atque distantias locales omnium rerum tam fpirituafium, quam corporalium; prout latè à nobis est explicatum, atque probatum supra disput. 5. quæft. 2. Cuius doctrina hic recolenda, & supponenda est.

83 Suppono tertio vt prorsus certum apud omnes Theologos, Deum ratione suæ immenfitatis ita esse constitutum veluti in actu primo, vt non possit non esse intimè præfens omni enti creato ex hypothesi, quod illud existat, & vbiunque existat. Atque ita casu, quod modò extra totum, hunc Mundum in quouis spatio locali, siue loco quantumvis ab hoc Mundo distante alter Mundus, aut quoduis aliud ens denuò poneretur existens, fore, vt necessariò Deus per suam substantiam esset illi intimè præfens in eodem spatio, siue loco; quin aliquam propterea denuò mutationem intrinsecam, aut motum localem, aut vbiocationem subiret. Id enim saltem est essenziale immenfitati, quam Deus habet iuxta fidem, prout quæft. 1. statuimus, quod Deus ipse cuiuslibet enti in quouis tempore, in quouisque spatio locali, siue loco existenti absque omni prorsus mutatione intrinsecâ sui reddatur, & sit intimè præfens in eodem tempore, in quo existens, in eodemque spatio, siue loco, in quo præfens est tale ens. Quo circa veritas huius suppositionis à nullo catholico credente, Deum esse immensum, negatur, aut negari potest.

84 Ex eâ autem duo necessariò sequuntur prorsus itidem certa. Primum, Deum actualiter & de facto esse præfentem omnibus entibus de facto intra Mundum existentibus in eisdem spatijs, siue locis, in quibus ipsa præfentia sunt. Secundum, Deum talem saltem habere potentiam ad effendum actualiter, & de facto præfentem omnibus entibus, quæ extra Mundum possunt existere in eisdem spatijs, siue locis, in quibus extra Mundum existere possunt, vt casu, quod in eis existerent, necessariò in eisdem esset Deus illis intimè præfens absque vllâ prorsus variatione, seu mutatione intrinsecâ sui.

85 Tota igitur difficultas præfentis quæstionis, totumque in eâ Auctorum diffidium est. An Deus tam nunc dicendus sit esse extra Mundum actualiter, & de facto præfens in illis spatijs localibus, in quibus prædicta entia possibilita præfentia dicerentur esse, si existerent.

86 Prima sententia negat. Quam tenent Vazq. 1. par. disput. 29. cap. 2. cum Altifidior. Bonau. Ricard. Scot. Durand. Capreol. Dionys. carthus. Argent. & alij à se relatis, Monachus in suis disputat. theolog. disput. 1. cap. 2. Granad. 1. par. 2. tract.

tract. 3. disp. 3. sect. 2. Tanner. disput. 2. quæst. 2. dub. 4. Mærat. disput. 3. sect. 1. Ignat. Derkenn. disput. 5. de Deo cap. 1. Pasqualig. 1. par. disput. 17. sect. 7. Necon Tartaret. Bargi. Licher. No-uocast. Bann. & Nazar. apud Recupit. lib. 4. de Deo quæst. 4. & alij. Addit Vazq. neque in loco vacuo fore Deum actu, si quando intra Mundum daretur.

87 Secunda sententia extremè opposita affirmat. Quam amplectuntur Soar. disput. 7. Metap. sect. 7. & lib. 2. de Attrib. cap. 2. Molin. 1. par. quæst. 8. art. 1. disput. 3. Valent. disput. 11. quæst. 8. pun. 2. Arrub. disp. 11. cap. 6. Albertin. in Prædic. Vbi quæst. 2. ad 6. & Coroll. 6. num. 16. Lessi. de Perfect. diuin. lib. 2. cap. 2. Rayn. in Theolog. natur. dist. 1. quæst. 1. art. 6. Martinon. 1. par. disput. 5. sect. 3. & 5. Bœcan. tract. 1. cap. 6. quæst. 2. Franc. Amic. disput. 8. sect. 3. Recupit. vbinuper, Quiros tom. 1. de Deo in exposit. art. 2. quæst. 8. S. Th. Ribas tom. 1. Sum. Theol. tract. 2. disput. 4. cap. 4. Del Bene disput. 2. de Deo quæst. 7. obiect. 5. Fonsæ. lib. 5. Metaph. cap. 15. quæst. 9. sect. 4. Sot. lib. 4. Phys. quæst. 2. Pet. Hurt. disput. 14. Phys. sect. 4. Arriag. disput. 14. Phys. num. 69. Carlet. disput. 33. Phys. sect. 4. & apud eos alij antiquiores. Quorum plures refert Gillius locis statim citandis. Qui omnes potiori iure sentiunt, casu, quòd intra Mundum daretur aliquis locus vacuus, Deum intra illum actualiter præsentem fore.

88 Tertia sententia media est, Deum quidem actualiter, & de facto esse extra Mundum; non tamen esse præsentem in spatijs diuicis imaginarijs. Ita Gillius lib. 2. de Deo tract. 9. cap. 18. 20. & 21. Fasol. 1. par. quæst. 8. art. 1. dub. 3. & 4. Smising. tract. 2. de Deo vno disput. 5. quæst. 2. à num. 62. Lallemandet. disput. 6. de Deo vno in Decisione. Et apud eos alij. Addit Gill. cap. 19. si daretur intra Mundum locus aliquis vacuus, Deum in eius inanitate non fore actualiter; bene tamen in ipso loco consistenti in vltimâ superficie corporis realis eam vacuitatem ambientis.

Propositio I.

89 Deus omnino dicendus est esse extra Mundum actualiter, & de facto.

Id enim imprimis apertè videtur constare ex sacra Scriptura, & ex communi consensu Patrum. Dicitur enim de Deo Iob. 11. *Excelsior celo est.* Qualis non esset, nisi supra, atque adeò extra cælum & Mundum esset; vt ad eum locum notat Gregor. lib. 10. Moral. cap. 7. Ex eodemque infert ibi Hieron. omnia esse intra Deum sicut locata intra locum exterius ipsa circundantem. Dicitur etiam 3. Reg. 8. & 2. Paralip. 2. *Cælum, & cæli calorum te capere non possunt.* Iuxta quod canit Ecclesia. *Quem totus non capit orbis,* Quia scilicet Deus quasi redundat, nec solum intra, sed etiam extra Orbem totum est, Et Isaia 40. *Quis mensus est pugillo aquas; & cælus palmo ponderauit; Quem locum exponens Gregor. lib. 2. Moral. cap. 8. ait. Cælum palmo metiens, & terram pugillo concludens ostenditur, quòd ipse sit circumquaque cunctis rebus, quas creauit, exterior.* Id namque, quod interius concluditur, a concludente exterius continetur. Per pugillum ergo, quo continet, exterius, subterque signatur: quia enim ipse manet intra omnia, ipse extra omnia, ipse supra omnia, ipse infra

omnia. & mox. *Extra circundans, & exterius ambiens, interius penetrans, & replens. & rursus homil. 17. in Ezech. circa medium. Qui cælum palmo, & terram pugillo concludit, exterius superius, & inferius est.* Vt ergo Deus se ostenderet omnia circundare, cælum metiri palmo, & terram se afferit pugillo concludere. Ipse est interior, & exterior, ipse inferior, & superior &c. Et Hieron. in Isaia 66. paulo post principium. *Per quæ, inquit, ostenditur Deus & forinsecus, & extrinsecus, & infusus, & circumfusus, dum & solio ambiente non concluditur, & pugillo concludit, ac palmo, & in illud Ezech. 40. Et introduxit me in atrium, ait. Deus & circumfusus est, & infusus, dicens per Prophetam, Qui tenet cælum palmo, & terram pugillo, vt omnia ab illo videantur includi. Eodem modo explicant hunc locum Athanas. de vnit. subst. Trinit. lib. 5. infine, Petr. Damian. epist. 4. de Dei omnipot. cap. 6. Vbi hæc inter alia. *Ipse manet intra omnia, ipse extra omnia, ipse supra omnia, ipse infra omnia.* Et Hilari. lib. 1. de Trinit. non longe à principio, Vbi habet. *Deus intra, & extra, & super eminens.* & paulo post. *Inest interior, excedit exterior.* Præterea Isaia 66. dicitur *Cælum mihi sedes est, Quo significatur Deus supra, atque adeò extra cælum, & consequenter extra Mundum esse, Vt etiam exponunt Gregor. Hieron. Athan. Petr. Dam. & Hilari. locis citatis. Quibus adde Gryll. Hierosol. Cateches. 6. dicentem, Sedes ipsi cælum; sed illud tamen excellit sedens.**

Iam vt clarè cernatur, quàm sit in re præsentè constans consensus Patrum, aliquot præterea oportebit testimonia eorum adiungere variè idem ipsum contestantia, prout sequitur. Athanas. epist. 1. ad Scrapionem in medio. *Vbi que est, & extra omnia; implet omnia manens extra omnia.* Darnasc. lib. 1. fidei cap. 16. *Deus incircumscriptus cuncta replens, & super omnia eminens.* Et infra. *Totum totaliter ubique existentem; totum in omnibus, & totum super omnia, & cap. 17. Deus ubique existens; & super omne ubique.* Dionys. cap. 9. de diuin. nominib. *Magnus Deus nominatur secundùm magnitudinem ipsius; qua extra omnem magnitudinem; & supersufusa, & superextensa omnem locum continet.* Vbi S. Th. lect. 1. *Deus dicitur magnus simpliciter, in quantum magnitudo eius extra omnem magnitudinem est supersufusa ad similitudinem rerum humidarum, vt aeris, & aquæ; & superextensa ad similitudinem corporum siccorum, & solidorum.* Et sicut locus dicitur esse maior, qui est magis continens; ita Deus dicitur esse simpliciter magnus secundùm locum, in quantum continet omnem locum. Origen. lib. 1. in Iob. ad illa verba. *Factum est quasi dies illa, &c. Vniuersa eius replet beatitudo; vniuersa circundat virtus; cuncta eius continet magnitudo, & lib. 7. contra Cælum paulò ante medium, Deus loco non continetur: est enim omni loco præstantior, vt complectens in se omnia; cum ipsum nihil possit capere.* Alcuin. lib. 2. de Trinit. cap. 4. circa finem (habetur tom. 3. Biblioth. Patr.) *Deus exterior est, vt omnia concludantur ab eo.* Machar. Senior Egypt. homil. 12. post medium tom. 2. Biblioth. *Deus est ubique, & sub terra, & super cælus, seu apud nos ubique est.* Ambros. in id ad Ephes 3. *Vt in ebaritate radicati, &c. In Deo omnia equalia sunt immensitate infinitatis, & non solum implet omnia, sed etiam excedit.* August. lib. de cognit. veræ vitæ cap. 29. *agens de immensitate Dei ex professo. Vbi que scilicet in omnibus, & extra omnia est totus extra omnem locum, replens om-*

omnia . & lib. de essentia diuinitatis initio , *Extra omnia est ; sed non exclusus , intra omnia est ; sed non inclusus .* & lib. 8. de Genes. ad lit. cap. 20. *Omni re interior , omni re exterior .* & lib. 7. Confess. cap. 5. *Constituēbam in conspectu spiritus mei uniuersam creaturam finitam , & te Domine ex omni parte ambientem eam ; & penetrantem ; sed usquequaque infinitam ; tanquam si mare esset ubique , & undique per immensa spacia infinitum solum mare .* & haberet intra se spongiam quamlibet magnam ; sed finitam tamen ; plena esset undique spongia illa ex omni sua parte ex immenso mari : sic creaturam tuam finitam , te infinito plenam putabam , & dicebam . Ecce Deus , & ecce , qui creauit , & ecce quomodo ambit , atque implet ea . & lib. 11. de Ciuit. Dei cap. 5. ubi disputans cum ijs , qui querebant , cur Deus Mundum in tali tempore , & non antea fecerit , ait , *An forte substantiam Dei , quam nec includunt , nec determinant , nec distendunt loco , sed de eā , sicut de Deo sentire dignum est , fatentur incorporāda presentia ubique totam , à tantis locorum extra Mundum spacia absentem esse dicturi sunt ; & in uno tantum , atque in comparatione illius infinitatis tam exiguo loco , in quo Mundus est , occupatam ? Non opinor eos in hæc uaniloquia progressuros .* Elias Cretenf. in orat. 1. apolog. Nazianc. pag. 41. *Quis nescit , eum ubique presentem esse , omnia implere , & supra omnia esse ?* & in orat. 24. pag. 653. *Quis locus Dei esse possit , qui caelum , ac terram implet , atque ubique presens est , & omnia superat ?* Isidor. lib. 1. sent. de lum. bono cap. 2. *Immensitas diuina magnitudinis ita est , ut intelligamus eum intra omnia , sed non inclusum ; extra omnia , sed non exclusum ; & ideo interiorē , ut omnia contineat ; ideo exteriorē , ut circumscripta magnitudinis suae immensitate omnia concludat .* Irenæ. lib. 2. aduersus hæres. cap. 2. *Cum oporteat Deum omnia circumcontinere ; ipsum autem contineri à nemine .* Ricard. Victori. lib. 2. de Trinit. cap. 23. *Si essentialiter ubique est . Ergo & ubi locus est , & ubi locus non est . Erit itaque & intra omnem locum , erit & extra omnem locum ; erit supra omnia , erit infra omnia , intra omnia , extra omnia .* Sed quoniam simplicis naturæ est Deus , non erit hic , & ibi per partes diuisus , sed ubique totus . Erit itaque in quantalocunque cuiuslibet parte totus totus , & in toto totus , & extra totum totus . Auctior libri de speculo cap. 2. apud August. tom. 9. *Capiunt ergo te caelum , & terras quoniam tu implet ea . An implet , & restat , quod te non capiunt ? Et quò respondis , quidquid , impleto caelo , & terra , ex te restat ? Anne opus babes , ut à quoquam continearis , qui contines omnia ?* Denique S. Th. quod lib. 11. art. 1. *Deus non solum est in ijs , quæ actu sunt ; sed etiam in ijs , quæ imaginatione concipi possunt .* Et 3. par. quæst. 52. art. 3. ad 3. *Omnia loca simul accepta Dei immensitatem comprehendere nequeunt ; imo ipse omnia sua immensitate comprehendit ; neque ita est in Mundo , ut non sit etiam extra .*

91 Ex quibus omnibus manifestum videtur , nullatenus negari posse , Deum actualiter , & de facto esse extra Mundum ; quin sacræ Scripturæ , communique Patrum consensu contradicatur . Quod enim respondent Vazquez , Monczus , & alij Auctores relati pro primâ sententiâ , Scripturam scilicet , & Patres modis loquendi commemoratis tantum uelle significare , Deum à toto Mundo , in quo est , non ita circumscribi , & definiri , ut nequeat ultra in infinitum se extendere , creatis tamen nouis rebus , in quibus sit . Non enim uelle Scripturam , & Patres , Deum iam

actualiter , & de facto extra Mundum esse ; sed suâ infinitâ immensitate , ac potestate in maiore , & maiore mundo , in alijsque , & alijs infinitis rebus , aut etiam mundis à se creabilibus esse posse . Hoc , inquam , responsum minimè satisfacere , compertum proculdubio esse uidetur . Cum enim Patres consentaneè ad Scripturam sensum per tot uerba actum , & non meram potestatem significantia toties absolute , & absque ullâ limitatione dicant . Quod Deus excelsior est Cælo . Quod manet intra omnia , extra omnia , supra omnia , & infra omnia . Quod est interior , & exterior , inferior , & superior . Quod omnia excedit , & supereminet . Quod est forinsecus , & intrinsecus , infusus , & circumfusus . Quod uniuersa extra , circumdat , exterius ambit , continet , concludit , complectitur , comprehendit , & cætera id genus . Violentissime , imo falsissime non de actu , sed de potentiâ ad actum cuncta hæc uidentur exponi . Quali sentiant , uelintque Patres , non actu conuenire Deo , sed conuenire tantum posse id , quod toties , tamque varijs modis absolute , & simpliciter , & absque ullâ limitatione affirmant , ipsi conuenire . Quod quam ut à ueritate alienum , & planè absurdum , nemo non uidet . Et quidem , cum eodem tenore uerborum plerumque affirmet Patres simul , quod Deus est intra , & extra omnia , interior , & exterior , forinsecus , & intrinsecus , infusus , & circumfusus , & similia ; quam euidentem est , Patres loqui non de sola potentiâ Dei ad existendum intra Mundum , sed de existentia actuali , quam Deus intra Mundum habet de facto ; tam euidentem est , loqui Patres non de sola potentiâ Dei ad existendum extra Mundum , sed de existentia actuali , quam Deus ab ipsis extra Mundum censetur habere . Concluditur ergo manifestè , consentanter ad mentem Patrum , & ad Scripturam sacram , quam ipsi sequuntur , omnino dicendum esse , Deum esse extra Mundum actualiter , & de facto , ut nostra propositio fert . Id quod inde ostenditur insuper . Quia de Angelo intra Mundum tantum actu existente perperam , & fallaciter affirmaretur esse extra Mundum ex eo præcisè , quod ille extra Mundum potest existere . Igitur perperam , & fallaciter affirmarent Patres de Deo , esse extra Mundum ex eo præcisè , quod Deus extra Mundum potest existere , nisi non tantum , intra Mundum , sed etiam extra Mundum Deus existeret actu . Ast tale quid de Patribus dicendum non est . Igitur iuxta affirmationem eorum omnino dicendum est , Deum actu esse extra Mundum .

Deinde propositio nostra probatur . Quia 92 propter testimonia expressa sacræ Scripturæ necessario dicendus est Deus actualiter extitisse ante Mundum , siue ante , quam existeret Mundus . Ergo etiam est necessario dicendus Deus actualiter extiterè extra Mundum . Consequentiâ bona est . Quia , sicut nullum extitisse tempus reale ante Mundum , non obstat , quominus uerè dicatur Deus ante Mundum actualiter extitisse , ita nullum existere locum realem extra Mundum , nequit obstat , quominus Deus uerè dicatur existere actualiter extra Mundum , Antecedens autem constat ex illis Psal. 73. *Deus autem Rex noster ante secula , Plal. 89. Prius , quàm montes fierent , aut formaretur terra , & orbis à seculo , & usque in seculum tu es Deus .* Ecclesi. 24. *Ab initio , & ante secula creata sum .* 1. ad Corint. 2. *Quam prædestinauit Deus ante secula .* Ad Ephes. 1. *Elegit nos in ipso*

ipso ante Mundi constitutionem. Ad Tit. 1. *Quam promissit, qui non mentitur; Deus ante tempora secularia.* Ex alijsque huiusmodi.

93 Tertiò probatur propositio. Quia si Deus, ut potest, produceret quoduis ens extra Mundum; eique subinde necessariò esset intimè præsens ratione suæ immensitatis iuxta doctrinam certam statutam suppositione tertia; tunc certè non solum tale ens, sed etiam Deus diceretur verè esse extra Mundum, ut fatentur omnes. Sed in eo casu, quemadmodum dictum ens non aliunde haberet esse actu extra Mundum, quam à præsentia sibi extrinsecà, quæ suapte essentià esset ipsius præsentia extra Mundum iuxta doctrinam generalem de præsentijs localibus disput. 5, traditam; ita Deus non aliunde haberet esse actu extra Mundum; quam à suâ intrinsecà, & secum identificatâ præsentia, quæ pariter suapte essentià præsentia ipsius est extra Mundum. Ergo etiam nunc, quando nullum aliud ens est actu extra Mundum, Deus extra Mundum actu est. Patet consequentia: quia, cum Deus nunc eandem præsentiam sibi intrinsecam, & secum identificatam habeat, quam tunc haberet, ut est certissimum; eundem effectum eius formalem existendi actu extra Mundum debet habere nunc, ac haberet tunc, ut etiam est notum.

94 Et confirmari clarè potest primò. Quia ex hypothese impossibili, quòd Deus non esset intimè præsens prædicto enti existenti extra Mundum, adhuc ens ipsum actu extra Mundum permaneret; quia retineret sibi inhærentem vocationem, quæ suapte essentià esset vocatione ipsius extra Mundum. Sed Deus identificatam sibi retinet vocationem modo, (quando prædicto enti ex defectu ipsius extra Mundum præsens non est); à qua haberet esse illi intimè præsens in casu existentie illius extra Mundum, & quæ non minus est suapte essentià vocatione Dei extra Mundum, quam esset vocatione extra Mundum ea, quam sibi inhærentem in eo casu haberet dictum ens. Igitur Deus modò actu est extra Mundum; tamen prædicto enti ex defectu eius modò non sit extra Mundum intimè præsens.

95 Confirmatur secundo. Quia, si Deus, ut potest, poneret duo entia intimè penetrata extra Mundum, ita vnumquodque esset alteri extra Mundum intimè præsens, ut casu, quòd deficeret quoduis eorum, adhuc permaneret residuum existens extra Mundum: eo quòd amborum extremorum vocationes suapte essentià essent vocationes extra Mundum. Sed si Deus, & aliud ens penetrarentur extra Mundum, ut etiam fieri potest, amborum extremorum vocationes essent quoque suapte essentià vocationes extra Mundum. Ergo ita tunc essent ambo extrema mutuò præsentia sibi extra Mundum, ut casu, quòd deficeret quoduis, adhuc permaneret residuum existens extra Mundum. Ast casus modò adest de facto: quia deest extremum alterum, & existit Deus cum eadem vocatione à se indistinctâ, quam haberet tunc. Ergo modò Deus extra Mundum de facto existens actu est.

96 Quarto probatur propositio. Quia si Deus non esset iam nunc actualiter præsens, seu vbiatus extra Mundum, neque posset in vno euentu extra Mundum reddi præsens, & vbiatus actualiter, quantumvis qualibet alia entia extra Mundum vbiarentur; proindeque neque esset inuentus. Quod est absurdum. Ergo Deus iam nunc est præsens, seu vbiatus actualiter extra Mundum,

Consequentia est evidens. Et antecedens probatur. Quia si Deus iam nunc non esset vbiatus actualiter extra Mundum, in nullo euentu posset talis reddi aut per vbiationem sibi intrinsecam, denuò acquiram; quia ut sic mutaretur localiter, & est localiter immutabilis iuxta fidem, & dicenda disput. 7. aut per positionem sibi extrinsecam alterius entis extra Mundum: quia hæc ad id sufficiens non esset absque intrinsecâ vbiatione, ut ex se, & ex dictis supra disput. 5, satis est notum. Ob id enim Terra non vbiata modo actualiter extra Mundum, neutiquam talis redderetur, quantumvis quoduis aliud ens extra Mundum vbiaretur, nisi per mutationem localem vbiationem sibi intrinsecam pariter extra Mundum acquireret, ut est potissimum.

Quinto probatur. Quia possibile citra dubium est, ut quoduis ens existens intra Mundum per aliam præsentiam sibi inhærentem, & suapte essentià distantem à præsentia, quam habet Mundus, extra Mundum actu vbiaretur absque eo, quòd extra Mundum cum altero ente sit penetratus, aut ipsi quoquo modo præsens localiter. Imò corpus Christi domini de facto videtur ita se habere. Cum sit intra Mundum multis in locis in speciebus Eucharisticis, & simul supra extremam circumferentiam cœli Empyreæ, atque ita extra Mundum videatur esse iuxta illud Pauli ad Ephes. 4. *Qui ascendit super omnes cœlos.* Ergo etiam est possibile, ut Deus, præterquam quòd est intra Mundum per vbiationem à se indistinctam in omnibus ipsius partibus præsens localiter, extra Mundum itidem actu vbiatus sit absque eo, quòd extra Mundum cum alio quoquo modo præsens localiter. Ergo Deus ita de facto sese habet. Probo vtramque consequentiam. Quia huiusmodi genus vbiationis, seu præsentia actualis non solum intra, sed etiam extra Mundum extenta perfectio est sine imperfectione; atque adeò non solum possibilis Deo, sed ipsi necessariò actu conueniens est iuxta ea, quæ dicebamus quæst. 1. proposit. 3.

Et confirmari potest. Quia iuxta dicta, etiam ibidem omnis perfectio conueniens Deo necessariò debet esse in suo genere infinita. Igitur vbiatio actualis Dei, cum sit perfectio conueniens ipsi, necessariò debet esse infinita in genere suo: (extensionis scilicet localis per sui correspondentiam ad omnes omnino partes spatij circumquaque infiniti, seu, quòd est idem, per sui replicationem in illis, iuxta definitionem datam supra disput. 5. quæst. 6. proposit. 7.). At talis non esset, sed vndequaque finita, si intra Mundi finiti terminos coarctaretur. Igitur extra Mundum in infinitum circumquaque debet esse extensa modo dicto actualiter. Igitur Deus per illam non solum intra Mundum, sed etiam extra cum infinitaque circumquaque huiusmodi generis extensione actualiter vbiatus, siue localiter præsens est. Ex quo patet, Deum extra Mundum, non vtrunque esse præsentem actu, sed infinite circumquaque per sui replicationem extensum, prout ex dicendis in sequentibus patebit amplius.

Sextò denique probatur, Quia ut apparebit ex dicendis proposit. 2. Deus necessariò est dicendus præsens actu in omnibus spatijs localibus, dictis imaginarijs, quæ circumquaque extra Mundum in infinitum porrigitur. Ergo necessariò est dicendus esse actualiter extra Mundum.

Pro-

Propositio 2.

100

Supposito modo loquendi sacre Scripturæ, & Patrum, atque etiam communi modo loquendi omnium necessariò dicendus est Deus esse actualiter præsens in spatijs localibus, quæ imaginaria dicuntur, & circumquaque in infinitum extra Mundum extensa sunt, qua ratione sunt.

Prior pars propositionis ostenditur. Quia supposito modo loquendi sacre Scripturæ, & Patrum necessariò dicendus est Deus esse præsens actualiter extra Mundum, quin sit actualiter præsens in spatijs localibus habentibus suum esse, quale quale est, extra Mundum. Ergo, supposito modo loquendi sacre Scripturæ, & Patrum, necessariò dicendus est Deus esse actualiter præsens in talibus spatijs localibus. Consequentia legitima est. Et maior haud dubie demonstrata propositi. Probo ergo minorem. Quia præsentia actualis cuiusvis entis extra Mundum planè est præsentia eius in aliquo distanti, aut saltem non penetrato localiter cum Mundo: quod enim est indistans, & penetratum localiter cum Mundo, nequaquam prout tale dici potest esse præsens actualiter extra Mundum, ut est manifestum. Sed nihil aliud est distans, & non penetratum localiter cum Mundo, præter dicta spatia localia, ut constat. Ergo nullum ens, atque, adeò neque Deus dici cum veritate potest esse præsens actualiter extra Mundum, nisi in dictis spatijs localibus præsens actualiter sit. Quod erat probandum.

101

Dicunt Auctores tertie sententiæ relæ num. 88. Deum quidem esse actualiter extra Mundum; non tamen in alio quopiam à se, & à Mundo distincto, sed tantum in se ipso. Contra tamen est, Quia, cum Deus, & Mundus per se præcisè constituent Deum penetratum cum Mundo, impossibile planè est, ut Deus & Mundus per se præcisè constituent Deum impenetratum cum Mundo, prout requiritur ad hoc complexum, *Deus est extra Mundum*, ut constat. Requiritur ergo tertium aliquod impenetratum cum Mundo, atque adeò distinctum à Deo, & à Mundo, à quo Deus prout in ipso existens fortitur, esse impenetratum cum Mundo, & consequenter esse extra Mundum. Hoc autem aliud esse non potest ab spatio locali dicto imaginario habente suum esse impenetratum cum Mundo, atque adeò extra Mundum. Vel aliter. Esse Deum extra Mundum dicit distantiam Dei à Mundo. Sed Deus per se non est distans à Mundo; cum per se sit intra Mundum. Ergo solum est distans à Mundo, atque ita extra Mundum, prout existens in aliquo tertio distante à Mundo; atque ita habente suum esse extra Mundum: quale dumtaxat est spatium locale prædictum, ut constat. Vel iterum. Hoc, quod est, esse Deum extra Mundum, præter entitatem diuinam, aliquid aliud importat in suo conceptu reali. Sed hoc non est Mundus. Ergo est spatium locale habens suum quale quale esse extra Mundum. Ergo Deus in tali spatio locali actualiter præsens est. Maior syllogismi certa est: quia, si hoc, quod est, esse Deum extra Mundum, solam diuinam entitatem reipsà importa-

ret, verissimum esset, Deum, quatenus est intra Mundum, esse extra Mundum; (quod apertè est absurdum); siquidem verissimum est, Deum, quatenus est intra Mundum, suam secum entitatem habere. Minor etiam est certa: quia, cum ex entitate Dei, & ex Mundo coalescat reipsà hoc, quod est, Deum esse intra Mundum, ut est notissimum; compertum est, non posse ex eisdem coalescere hoc, quod est, Deum esse extra Mundum: alioquin esse intra Mundum, & esse extra Mundum, vnum, & idem prædicatum esset reipsà; terraque subinde verè diceretur esse extra Mundum hoc ipso, quod verè dicitur esse intra Mundum. Quod est clarius absurdum. Consequentiam autem priorè argumenti facti esse bonam, non minus est certum: cum constet præter Deum, Mundum, & prædictum spatium locale, nihil aliud ad rem excogitabile superesse. Ex quibus iam facilè demonstranda venit consequentia posterior. Nam posito, quòd, Deum esse extra Mundum, importat reipsà Deum, & spatium locale, quod est extra Mundum, æquè, ac, Deum esse intra Mundum, importat Deum, & Mundum; manifestè consequitur, in idem recidere, esse Deum extra Mundum, & esse in tali spatio præsentem actu, æquè, ac in idem recidit, esse Deum intra Mundum, & esse præsentem actu in Mundo.

102

Deinde eadem pars propositionis probatur. Quia, ut Deus cum veritate dicatur (prout debet secundum Scripturam, & Patres) esse præsens actualiter non solum intra Mundum, sed etiam extra, maiore extensionem localem, quam Mundus habet, debet actualiter habere, ut est notum. Siquidem, quod non extenditur actu ultra Mundum, sed intra ipsum dumtaxat est actu extensum æqualem cum ipso extensionem localem habens, nullatenus potest dici verè esse actu extra Mundum, ut constat. Sed Deus à se ipso præcisè nullam extensionem localem habere potest; cum sit omnino indiuisibilis, atque adeò partibus extensionis localis penitus expers; dumtaxatque subinde potest localiter esse extensus prout localiter replicatus, seu repetitus quoad se totum in omnibus, & singulis partibus alicuius extensionis localis, prout illius præsentia localiter correspondens, ut latius quæst. 6. explicabimus. Ergo ab aliqua extensione locali composita ex partibus habentibus suum esse extra Mundum debet Deus per sui totius localem correspondentiam cum illis extensionem extra Mundum sortiri, ut magis extensus localiter, quam Mundus euadat; sicque cum veritate dicatur actualiter præsens non solum intra Mundum, sed etiam extra. Talis autem extensio extra Mundum sola est extensio spatij localis imaginarij nuncupati, ut est notum.

103

Dicent Aduersarij. Ab extensione virtuali, quam Deus à se indistinctam habet, dici eum cum veritate posse, esse actualiter extra Mundum, independentè ab omni spatio locali extra Mundum ipsum habente aliquod esse. Sed contra est. Quia à sola extensione virtuali, quam Deus à se indistinctam habet neque aliud est reipsà à virtute, siue potentià, quam habet, ut extendatur infinite circumquaque actualiter, prout exponemus quæst. 6. ut nequit Deus cum veritate dici actualiter extensus, sed tantum extensus virtualiter, seu potius extendibilis infinite, ut satis ex se apparet; ita nequit cum veritate

tate

tate dici præfens actualiter extra Mundum, sed tantum virtualiter, siue potestatiue; donec per sui localem replicationem, atque præfentiam, in partibus spatij prædicti habentis extra Mundum esse extensus actu in spatio ipso prout in ipso actualiter concipiatur, De quo vide plura dicenda quæst. 6. citata.

104 Præterea probatur eadem pars. Quia, cum dicitur Deus esse extra Mundum, aliquid significatur per particulam *extra* distinctum reipsa tum à Mundo, tum à Deo: nam alias, Deum esse extra Mundum, idem sibi vellet, ac, Deum esse in Mundo, aut, esse in se ipso. Quod utrumque est falsum, ut ex se patet. Aliud autem excogitabile non est, quod dicta particula significet à Deo, & à Mundo distinctum reipsa, præter spatium locale extensum infinite extra Mundum. Et confirmari potest. Quia, Deum esse extra Mundum, & Deum esse, ubi non est Mundus, synonyma reputantur iuxta communem loquendi morem. At particula *ubi* tum alias passim, tum maxime hic spatium locale, quod imaginarium dicunt, significat, ut etiam ex usu loquendi constat. Ergo eo ipso, quod est verum, Deum esse extra Mundum, necessario est quoque verum, Deum esse in prædicto spatio locali.

105 Iam posterior pars propositionis probatur. Quia quæcumque sunt vbicata realiter, (sunt autem talia necessario omnia entia existentia iuxta doctrinam statutam disput. 5. quæst. 8.) secundum communem modum nostrum concipiendi, & loquendi non solum dicuntur esse in loco extrinseco reali, intra cuius ambitum clauduntur, sed etiam in spatio locali, cui correspondent, siue cum quo penetrantur, quod locum imaginarium vocamus iuxta dicta de huiusmodi locis disput. 5. quæst. 3. Ergo Deus, qui ratione suæ immensitatis realiter est vbicatus ubique, prout statutum est ex fide quæst. 1. non solum in locis, & rebus realiter existentibus, sed etiam in spatijs localibus, siue locis imaginarijs omni alia re vacuis dicendus est esse. Consequentia est bona. Quia de Deo, quod ad rem attinet, eodem pacto, ac de alijs rebus vbicatis censendum, ac loquendum est ob eandem rationem, imo ob potiorum in Deo repertam, prout explicabo postmodum. Antecedens autem ostenditur primo. Quia vel de rebus in locis realibus, & sibi extrinsecis conclusis, potius eas in spatijs localibus, siue locis imaginarijs, quibus correspondent, quam in ipsis locis extrinsecis, à quibus ambiuntur, dicimus esse. Propterea enim de turri fixa supra montem dicimus, in eodem loco semper permanere; tamen si sciamus, externas superficies aeris ipsam ambientis singulis momentis variari. Idemque haud dubie diceremus, etiam si, corrupto à Deo omni corpore, atque adeo omni loco reali extrinseco circumdante turrim, ipsa cum eadem præfentia sibi inhaerente in eodem spatio permaneret. Neque putandum est, hunc modum concipiendi, & loquendi nostrum per se fundari in identitate numerica præfentia sibi intrinseca, quam turris semper retinet; non enim fundatur per se nisi in identitate spatij localis, seu loci imaginarij. Tum quia neque turris in sua intrinseca præfentia, neque ipsa præfentia in se dicuntur esse seu permanere: cum tamen tam præfentia, quam turris in eodem loco, in eodemque spatio locali esse seu permanere dicantur.

Tum quia, licet Deus singulis momentis variaret præfentias numericas turris intra idem spatium locale, nosque id sciremus, adhuc censeremus, diceremusque proculdubio, turrim in eodem loco permanere, eandemque cum quavis alia re in alio spatio vbicata retinere distantiam. Propterea multi ex Philosophis antiquioribus non ultimam superficiem corporis ambientis, ut Aristoteles, sed ipsum spatium locale, cum quo vnaquæque res penetratur, locum dicendum esse censuerunt, in quo res ipsa vbicata, seu collocata est, ut supra disput. 5. quæst. 3. notabamus. Secundo idem antecedens ostenditur, Quia si Deus alium Mundum distantem ab isto produceret, ille vtrique in spatio locali, siue in loco tantam ab isto Mundo distantiam habente esse absque dubio diceretur; quantumvis à nullo alio reali corpore circumambiretur extrinsece. Similiter si Deus, corruptis omnibus corporibus, quæ modò capit superficies concava Firmamenti, poneret in medio vacui relicti quodlibet ens conferendo illi præfentiam suapte essentia correspondentem tali medio, ex eo quoque subinde à dicta circumferentia distantem: tale ens protectò in medio talis spatij vacui diceretur existere, atque etiam collocatum, siue vbicatum esse. Quod si per dictum spatium vacuum à Deo moueretur, ut planè postea, non solum præfentias sibi inhaerentes, sed etiam loca, siue localia spatia diceretur successivè mutare, in illisque subinde successivè esse, siue præfentiam habere, siue esse præfens. Itaque quodvis ens seu corporeum, seu spirituale vbicatum, hoc est habens intrinsecam aliquam præfentiam localem, in eo spatio locali, in eo ve loco imaginario iuxta communem concipiendi, loquendique morem dicitur esse, cui talis præfentia correspondet suapte natura, iuxta doctrinam de huiusmodi præfentis, & spatijs late traditam supra disput. 5. Idque siue tale ens ab alio ente tanquam à loco reali extrinseco circumdatum sit, siue secus. Quemadmodum quodvis ens existens in eo tempore imaginario dicitur esse, cui correspondet eius duratio, & si nullum adsit tempus reale, cui correspondeat. Quo pacto in tempore dicitur Mundus fuisse creatus iuxta illud Genesis 1. *In principio creavit Deus caelum, & terram*: tamen si nullum esset tempus reale, quando creatus fuit. Cum igitur Deus titulo immensi præfentiam localem à se realiter indistinctam habeat suapte natura correspondentem omnibus omnino spatijs localibus, siue locis imaginarijs circumquaque infinite extensis, in omnibus illis pariter esse, existere, siue esse præfens consequenter dicendus est.

Id quod inde insuper confirmatur. Quia, si Deus alium Mundum distantem ab isto produceret, necessario titulo suæ immensitatis esset actu præfens vtrique, ut est certissimum. Igitur & in spatio vacuo inter medio esset actu præfens. Nam alias præfentia eius actualis interrupta esset; ac in duas partes divisa. Quod videtur absurdum. In omni igitur spatio locali, quantumvis omni re vacuo, actu præfens dicendus est.

Ratio autem huius nostræ conceptionis, & loquutionis est. Quia ex vna parte spatium locale nuncupatum imaginarium non est metum nihil, sed est possibilitas, subindeque capacitas quadam realis (non quidem realitate existentia, sed

sed realitate essentia præsentiarum realium iuxta doctrinam statutam suppositione secundâ. Eandemque propterea compositionem ex partibus extensionis localis habet, eandemque partium distantias, atque propinquitates in suo esse quiditativo; quas in existentiâ, si existerent, haberent ipsæ præsentia, siue vna ex omnibus composita, cuius illud vera, & realis possibilitas est. Ex aliâ verò parte id, quod spatium locale in se quiditatiuè est, à nobis concipitur ad instar cuiusdam actualis extensionis, seu magnitudinis ab omni ente penetrabilis, atque ita veluti quoddam receptaculum omnium entium. Quo fit, vt cum fundamento in re iure optimo de quolibet ente dicamus in huiusmodi spatio esse. Et pro diuersitate præsentia, quam vnumquodque ens sortitur, dicamus esse illud præsens in ipsius spatij parte diuersâ. Sicut è contra, quando præsentia plurimum entium sunt eiusdem rationis, quod attinet ad distantiam cum cæteris omnibus, quam fundant, in eadem parte spatij talia entia cum suis præsentia dicimus penetrata esse. Quo loquendi modo nihil aliud significare intendimus ab eo, quod re ipsa est. Nimirum præsentiam, per quam vnumquodque ens dicitur esse in tali, vel in tali parte spatij localis, eiusdem rationis esse cum eâ præsentia possibili; in cuius possibilitate, seu quiditate ea pars spatij consistit, quod attinet ad distantiam à cæteris, quam amba fundant suapte essentia; ita, quòd, si amba simul existerent, non possent non inter se localiter penetrata existere; de factoque existentia vnius eatenus consecratur penetrata cum possibilitate, seu quiditate alterius, (sicque cum spatio per eam constituto), quatenus hæc nullatenus alibi, quam intra illam existere potest. Recognosce cætera dicta supra disput. 5. quæst. 2. de naturâ spatij localis.

108 Ex hisque infer primò, quæstionem de existentia rerum in spatijs imaginarijs non de meo modo loquendi, sed de re ipsâ esse inter eos, qui putant spatia imaginaria nullum fundamentum reale habere, sed re ipsâ penitus esse nihil, & eos qui nobiscum consentent, habere illa veritatem obiectiuam realem, non quidem existentialem, sed quiditatiuam. Hoc enim dissidium, in quo fundatur dissidium dictæ quæstionis, de re ipsâ est, vt ex se patet. Apud consentientes autem spatium imaginarium reuera consistere in possibilitate reali præsentiarum, siue vnius præsentia totalis compositæ ex partibus extensionis localis, quarum alia sint extra alias, diuersasque proinde fundent distantias locales suapte essentia, ne de modo quidem loquendi videtur posse esse dissidium. Quia omnes tenentur fateri, præsentiam vnius cuiusque entis existentis alicui parti spatij localis correspondere modo dicto penetratiuè suapte essentia. Quo posito tanquam certo in tali sententiâ de ipsâ re, nemo videtur negare, posse congruenter, & consentaneè ad nostrum modum concipiendi, dici vnumquodque ens in eâ parte spatij localis, cui sic correspondet, existere, siue præsens esse.

109 Secundò infer, circa quæstionem de existentia Dei in spatijs imaginarijs speciale quoddam dissidium posse esse de re ipsâ, non solum inter dissentientes, sed etiam inter consentientes super quiditate talium spatiorum. Supposito enim, quòd entia creata, etiam spiritalia vt Angeli, sint vbicata per præsentias diuisibiles quoad extensionem, dicere quis de illis posset, neque vllis spatijs localibus ab omni re existente distinctis corre-

spondere, neque in eis esse re ipsâ, sed à suis præsentia intrinsecis præcisè, & absque vllâ comparatione ad talia spatia habere esse extensa localiter, aut circumscriptiuè, aut definitiuè, & esse inter se vel distantia tantum, aut tantum, vel contigua, vel penetrata, iuxta dicta de his differentia præsentiarum disput. 5. quæst. 3. & 4. De Deo tamen sine comparatione ad spatia localia, vbi non sunt alia entia existentia, ad quæ comparatur, dici non potest esse localiter extensum adhuc definitiuè à suâ intrinsecâ præsentia præcisè, neque esse prout sub vna parte suæ præsentia distantem à se prout sub alterâ; (vt est Angelus, suppositâ diuisibilitate extensua præsentia definitiuè eius); eo quòd præsentia intrinseca Dei, vt pote ab ipso realiter indistincta, indiuisibilis est omnino, neque vllas partes habet. Quo fit, vt nequeat dici Deus ab illâ præcisè euadere infinite extensus localiter, nisi ad infinitas partes extensionis spatij localis comparatur, ab eisque semiextrinsecè prout in ipsis omnibus præsens euadere infinite extensus dicatur. Quo circa, qui dixerit, Deum à solâ suâ intrinsecâ immensitate prætextu alicuius virtualis extensionis eius euadere infinite extensum localiter independentem ab existentia, siue præsentia sui in partibus infinitis spatij localis, & fallum dicit, vt ostendimus quæst. 6. & de re dissentiet à dicente, Deum prout existentem, & præsentem in dictis partibus infinitis spatij localis euadere infinite extensum localiter; neque aliter posse talem euadere.

Vnde infer tertio, tantum ab esse, vt Deus 110 dicendus non sit præsens in spatijs localibus, siue locis imaginarijs, quòd potius necessariò in illis dicendus sit præsens ad hoc, vt cum veritate dicatur esse præsens vbique, non solum intra Mundum, sed etiam extra, prout dici debet iuxta Scripturam sacram, & Patres, vt proposuit. 1. monstratum est. Atque etiam ad hoc, vt cum veritate dicatur esse de facto circumquaque infinite extensus, prout etiam debet dici haud dubie iuxta modum loquendi, quem sæpe habent sacra Scriptura, & Patres de magnitudine infinita immensitatis eius. Quæ omnia luculentiora fient ex dicendis quæst. 6. Et hæc satis pro probatione propositionis datæ.

Restat vt argumenta disuamus, quæ contra 111 illam solent opponi. Primò enim opponuntur aliqui Patres dicentes, Deum, antequam creasset Mundum, nullibi fuisse, præterquam in se ipso. Ita expressè Tertull. lib. aduersus Praxeam. cap. 5. initio, August. in id Psal. 122. *Qui habitas in celo*, Bernard. lib. 5. de considerat. aliquantò ante medium, & Alcuin. lib. 2. de Trinit. cap. 5. post medium, (habetur tom. 3. Biblioth. Patrum). Ergo Deus dici non potest esse in spatijs localibus, siue locis imaginarijs, ad quæ utique ante Mundum conditum eodem modo, atque nunc se habebat. Nego consequentiam. Quia dicti Patres tantum intendunt, sufficienter extitisse Deum in se ipso ante Mundum conditum, absque existentia in aliquo loco reali, non curantes de existentia eius in locis imaginarijs. Disputabant enim contra adstruentes Mundum creatum ab æterno; quòd, Deum absque omni loco reali non posse existere, somniabant. Et quidem, cum plures Patres, è quibus sunt ipsi Tertull. & August. quandoque negent absolute, vt videbimus quæst. 6. Deum adhuc post Mundum conditum in loco esse (scilicet ipsum circumscribente)

bente) non curantes pro tunc de existentia, quam ipse iuxta fidem habet in rebus. Quid mirum, quod predicti quandoque etiam negent, Deum ante Mundum conditum alicubi, quam in se ipso, fuisse (scilicet tanquam in loco reali) in ea occasione non curantes de ipsius existentia in locis imaginariis? Porro August. verbis relatis supra num. 90. ex lib. 11. de Civit. cap. 7. expressè pro nobis stare videtur, sicut & Hugo Victorin in Sum. sent. tract. 1. cap. 4. post medium dicens, *Ita Deus, cum ante quam creatura vlla esset, ubi que foret, ibidem erat, ubi illa facta est.* Et S. Th. quodl. 11. quest. 1. art. 1. dum ait, *Deus non solum est in illis, quæ sunt, fuerunt, & erunt; sed etiam in illis, quæ possunt imaginari.* Et paulo post, *Deus est non solum in his, quæ sunt, sed etiam in imaginariis.*

112 Secundo obijcitur Aristot. qui lib. 4. Phys. text. 46. ait, *Vniuersum non esse alicubi; quod enim alicubi est, & ipsum aliquid est, & aliud quid, in quo continetur oportet esse. At extra vniuersum, & totum nihil est.* Quibus docere videtur in spatio locali imaginario nulium ens esse posse. Respondeo Aristot. solum hic velle, Vniuersum non esse alicubi tanquam in loco reali extrinseco ipsum circumambiente, oportereque, ut, quod alicubi ita est, in aliquo alio ente realiter existente, à quo circumcontineatur, sit. Ceteroquin posse quidpiam esse vbiatum in spatio locali aliter, quam ut in loco reali extrinseco, quin ibi ab illo alio ente existente circumcontineatur, non negatur ab Aristot. Siquidem ipsemet lib. 1. de Cælo text. 100. postquam dixisset supra extimam superficiem cæli nullum esse corpus, ibi nihilominus dicit esse intelligentias immutabiles, non tamen ut in loco (scilicet extrinseco circumambiente). *Quapropter, inquit, neque, quæ illis sunt, nata sunt esse in loco, neque vlla transmutatio vllius eorum est, quæ super extimam disposita sunt latrone.* Et lib. 4. Phys. text. 1. ait, *Quæ sunt, omnes existimant, alicubi esse.* Quasi sentiat cum omnibus, quæcunque existunt, alicubi necessariò habere præsentiam localem intrinsecam; siue à loco extrinseco insuper contingantur, siue secus. Quo iure dixit Hugo Victorin lib. 1. de Sacram. par. 2. cap. 17. post medium, *Quod nusquam est, ipsum omnino nihil est.* Et nos supra disput. 5. quest. 8. probauimus, repugnare, ut existat aliquid, & non sit alicubi præsens. Porro Deum absque vilo sine circumquaque esse extensum per infinitum circumquaque spatium locale bene significauit ductus solo rationis lumine Trismegistus apud Alentem, 1. par. quest. 5. mem. 3. cum illud pronunciauit celebre effatum. *Deus est circulus, cuius centrum vbiq; est, & circumferentia nusquam.*

113 Tertio obijcitur à ratione, Spatium, quod extra cælum imaginamur, prorsus est nihil in se, & reipsa. Sed Deus in eo, quod reipsa est nihil, dici non potest cum veritate reipsa esse. Ergo neque dici cum veritate potest Deus esse reipsa in spatio, quod extra cælum imaginamur. Distinguo maiorem, Spatium, quod extra cælum imaginamur prorsus est nihil in se, & reipsa, actualiter siue existentialiter; concedo; possibiliter, siue quiditatiuè; nego. Deinde distinguo minorem. Sed Deus in eo, quod reipsa est nihil, dici non potest cum veritate reipsa esse, quando omnimodis est reipsa nihil; concedo; quando, etiam sit nihil existentialiter, est tamen aliquid reipsa quiditatiuè, & possibiliter; nego.

Et nego consequentiam. Itaque, ut Deus conparetur ad aliud quidpiam, tanquam ad connotatum, ab eoque, & simul à sua intrinseca essentia aliquam veram, & realem denominationem sortiatur semiextrinsecè, (qualis est denominatio præsentis actu in spatio locali), fat est, quod illud aliquam veritatem realem habeat, etiam non existentiæ, sed merè quiditatiuæ, siue ad solum statum rerum quiditatiuum spectans sit, iuxta dicta de rerum statibus in Pharo Scient. disput. 10. Talis autem est veritas, quam de suo reipsa habet spatium locale.

Sed rursus contra hanc doctrinam adhuc 114 argumentum vergeri potest. Id, quod reipsa, & independentè à conceptione nostrâ dici verè spatium locale, non est aliquid actuale, sed aliquid purè possibile. Ergo Deus respectiuè ad illud, atque adeò semiextrinsecè non potest denominari actualiter in illo præsens reipsa, sed tantum possibiliter. Consequentia probatur. Quia cum omnis denominatio semiextrinseca vera, & realis aliud non sit à parte rei, quam totum, quoddam coalescens ex omnibus fundamentis realibus, à quibus desumitur; & totum nequeat esse actuale, cuius vel vnica pars est tantum possibile; non videtur posse cum veritate Deus dici actualiter præsens in spatio locali per denominationem complectentem in suo conceptu reali ipsum spatium locale, supposito quod hoc consistit reipsa in quadam veritate quiditatiuè merè possibili. Respondeo ex vniuersali doctrinâ tradita in Pharo Scient. disput. 9. quest. 4. Quoties essentia composita est talis per accidens, dicens videlicet vnã ex suis partibus in recto, siue directè, & aliam in obliquo, siue de connotato, qualis est in suo reali conceptu omnis semiextrinseca denominatio, in eo statu, seu quouis tertio dici eam esse absolute, in quo est pars eius directã, etiam si obliqua sit in alio: quia sensus est partem directã esse in tali tertio obliqua connotatã in suo. Quod est verissimum, quando pars directã vere est in tali tertio, in quo adstruitur, & obliqua verè etiam est in suo, in quo connotatur. Sic dies hodiernus de præsentia dicitur absolute, & verè esse prior, quam crastinus; tamen denominatio prioris de connotato includat reipsa crastinum diem, qui non est præsens, sed futurus. Sic absolute, & verè dicitur hodie Petrus esse maritus Mariæ; tamen denominatio mariti in suo conceptu reali includat de connotato contractum matrimonij præteritum, qui iam hodie non est. Sic Ioannes existens Mariti dominus esse Mariti dicitur mancipij existentis Toleti; tamen in denominatione domini ipsum mancipium de connotato reipsa includatur. Sic Deus absolute, & verè dicitur esse iam nunc punctualiter potens, & liber ad producendas creaturas purè possibles; tamen hæ denominationes in suo conceptu reali inuoluant de connotato ipsas creaturas, quæ non sunt aliquid actuale. Aliaque huiusmodi sunt sexcenta. Sic igitur Deus absolute, & verè dicitur esse iam nunc actualiter præsens spatio locali, de quo agimus, siue actu existens in ipso; tamen tale spatium in talibus denominationibus de connotato inclusum reipsa non sit aliquid actu existens, sed aliquid tantum possibile. Recognoscatur doctrinâ hæc tradita latius loco citato.

Denique obijciunt aliqui. Deus constituitur præsens localiter per operationem ad extra. Sed

Sed in spatijs imaginarijs nihil ad extra operatur. Ergo in illis præsens non est. Nego maiorem. Quia nullum ens constituitur præsens localiter per operationem, ut constat ex vniuersali doctrinâ de præsentijs localibus traditâ supra disput. 5. Denique per operationem speciatim non constitui præsentem ostenditur quæst. 6. Ex quibus omnibus facillè ab vnoquoque diluenda venient cætera, si quæ opponantur contra nostram propositionem.

QVÆSTIO VI.

In quo consistat, & per quid constituatur immensitas, atque vbiq̄uitas, siue præsentia vbiq̄ue Dei.

116 **M**ulti Theologi immensitatem Dei ab eius vbiq̄uitate, siue præsentia vbiq̄ue distinguunt; consentes, immensitatem prædicatum esse omnino intrinsecum Deo, vbiq̄uitatem verò, siue præsentiam Dei vbiq̄ue aliquid Deo extrinsecum addere. Aliqui verò immensitatem Dei, & eius vbiq̄uitatem, siue præsentiam vbiq̄ue pro eodem vsurpant. In eoque subinde conspirare videntur, ut immensitas idem supra entitatem Dei extrinsecum addat, quod addit vbiq̄uitas, siue præsentia Dei vbiq̄ue.

117 Porro Aureol. in 1. distinct. 37. quæst. vnic. artic. 1. putat, præsentiam Dei vbiq̄ue formaliter, & vltimatè constitui per aliquid negatiuum. Consistere enim formaliter in indistantia Dei à loco, siue à rebus, quibus præsens dicitur, quæ pro formali importat negationem distantia. Gilli. verò lib. 2. de Deo tract. 9. cap. 8. Fasol. 1. par. quæst. 8. artic. 1. dub. 5. & Smising. tract. 2. de Deo vno disput. 5. quæst. 1. num. 6. etsi in conceptu præsentia Dei vbiq̄ue includant dictam negationem distantia, dicunt tamen, non per illam, sed per relationem positiuam similitatis cum creaturis constitui vltimò præsentiam Dei in illis, quam vocant relationem rationis.

118 Alij præsentiam Dei in rebus in operatione, qua Deus in illis operatur, dicunt consistere. Quæ sententia tribuitur S. Tho. in 1. distinct. 37. quæst. 1. artic. 2. & quæst. 2. artic. 1. & 3. & lib. 3. contra Gent. cap. 68. & 1. par. quæst. 8. artic. 1. & 2. Etque plurimum Thomistarum, qui relati apud Gilli. videri possunt lib. 2. de Deo tract. 9. cap. 10. & apud Fasol. 1. par. quæst. 8. artic. 1. dub. 5.

119 Alij denique præsentiam Dei vbiq̄ue in denominatione quadam semiextrinsecâ consistere dicunt coalescente reipsâ ex entitate Dei, ex rebusque, aut etiam spatijs localibus, quibus Deus dicitur esse præsens. Ita Recupit. lib. 4. de Deo quæst. 11. referens pro hac sententiâ Egid. Marf. Alenf. & Bonau. Pro qua etiam stant in re Vazq. 1. par. quæst. 8. circa artic. 4. Ribas tom. 1. Sum. theolog. tract. 2. disput. 4. cap. 6. & plures alij.

120 Iam verò ex his, qui immensitatem ponunt adæquatè intrinsecam Deo, alij consent, consistere eam in quantitate, siue extensione virtuali, quam dicunt Deum secum identificatam, &

habere, à qua habet, posse, imo & debere, necessariò esse præsens omnibus locis, ac rebus extensis localiter; sicut corpora id ipsum habent à sua quantitate formali. Ita Gilli. supra cap. 9. Fasol. dub. 6. Martinon disput. 5. de Deo sect. 3. Ribas loco citato, & plures alij. Quorum plerique quantitatem, siue extensionem virtuales appellat illud Dei prædicatum, quod, cum in se sit quadam formalitas simplex, non solum, realiter, sed etiam formaliter ratione nostrâ, & virtualiter in se, eo solum nomine quantitas, siue extensio virtualis Dei nuncupatur, quatenus Deus ab eo potens, atque necessitatus euadit ad essendum intimè præsens omnibus rebus, & spatijs localiter. Qui sanè in re non dissentiant à Soar. disput. 30. Metaph. sect. 7. à num. 44. Raynand. in Theolog. natur. distinct. 7. quæst. 1. num. 84. Recupit. vbi supra, & alijs de immensitate Dei intrinsecâ perinde philosophantibus, atque de præsentia positiuâ intrinsecâ rebus creatis, nisi quod hæc, utpotè diuisibilis, per suarum partium localem distributionem ponit suum subiectum (esto sit illud indiuisibile ut Angelus) in diuersis partibus spatijs localis, illa verò, utpotè indiuisibilis, non itidem, sed per sui totius replicationem, ut expressit Martin. disput. 5. de Deo citatâ, sect. 5. Nonnulli verò præsertim Recentiores, quibus consentire videntur Ribas vbi supra, & Carleton disput. 13. Phys. sect. 6. num. 6. longè aliter philosophantur de extensione Dei virtuali. Putant enim, consistere eam in prædicato Dei ex tot formalitatibus virtualiter inter se distinctis composito, quot sunt partes spatijs localis infiniti circumquaque, cui Deus præsens est; per quarum vnamquamque seorsim in vnaquaque parte spatijs, non item in reliquis, dicunt Deum reddi præsentem reipsâ, & formaliter. Itaque dicunt, non à formalitate sibi intrinsecâ, à qua Deus habet esse præsentem Romæ, habere etiam esse præsentem Martiri, sed ab aliâ distinctâ ab illâ virtualiter. Aqua, inquirunt, distinctione virtuali nascitur, ut de duabus formalitatibus Dei realiter identificatis duo prædicata ex se contradictoria possint sine repugnantia verificari; nempe de vnâ, esse præsentem Romæ, de alterâ, non esse præsentem Romæ; de hac esse præsentem Martiri, de illâ non esse præsentem Martiri, iuxta modum philosophandi de formalitatibus Dei virtualiter inter se distinctis circa mysterium Trinitatis. De quo nos latè in Pharo Scient. disput. 13. quæst. 5. & 7.

121 Porro omnes Theologi commemorati communiter aut expriment, aut supponunt, immensitatem Dei quouis ex prædictis modis acceptam attributum ipsius Dei esse ab alijs omnibus diuersum, qua ratione diuina attributa inter se diuersificantur, vno dumtaxat (quod sciam) excepto Smising. asserente vbi supra, immensitatem Dei quoad intrinsecum cum diuinâ immutabilitate, atque infinitate conincidere, diuersumque ab his duobus attributum non esse quoad intrinsecum.

Propositio I.

Arbitror immensitatem Dei ab ipsius Dei vbiq̄uitate, siue præsentia vbiq̄ue quaquam distingui iuxta communem modum

A 1 dum